

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

26 februarie 2016

FLD nr. 8

Biroului Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 73 al Constituției Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege privind completarea Legii nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului.

- Anexă:** 1. Proiectul legii
2. Nota informativă

Deputați în Parlament

T. Deliu
O. Grădinaru
V. Rozza
M. Ciobanu
Ch. Ciurici
M. Vasile
V. Ghilățchi

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>57</u>
<u>24</u> "	<u>02</u> 2016
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**privind completarea Legii nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea
Regulamentului Parlamentului**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic – Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 50, art. 237), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 43¹ cu următorul conținut:

„Articolul 43¹ Prioritatea propunerilor opoziției parlamentare
la întocmirea ordinii de zi

(1) Pentru prima ședință de plen din fiecare a șasea săptămână din data începerii sesiunii parlamentare, Biroul permanent va întocmi proiectul ordinii de zi a ședinței cu includerea doar a chestiunilor propuse de opoziția parlamentară. În cadrul ședințelor specificate, propunerile deputaților neafiliați din opoziție pot constitui nu mai mult de 10% din proiectul ordinii de zi a ședințelor de plen.

(2) La întocmirea ordinii de zi, în cazul stabilit la alin. (1), vor putea fi incluse și chestiuni prevăzute la articolele 42 și 43, cu condiția că propunerile opoziției parlamentare vor avea prioritate.”;

2. Articolul 45:

Alineatul (1) se completează cu următoarea propoziție „Parlamentul ia act de ordinea de zi întocmită în cazul stabilit la art. 43¹ alin. (1). Chestiunile din ordinea de zi care cad sub incidența art. 43¹ alin. (2) vor fi supuse aprobării Parlamentului.”;

La alineatul (2) după cuvântul „Parlament” se completează cu cuvintele „sau cea de care a luat act în condițiile stabilite la alin. (1)”;

3. Articolul 46 se completează cu alineatul (5) cu următorul conținut:

“(5) Chestiunile care nu au fost acceptate de către plenul Parlamentului pentru a fi incluse în ordinea de zi, pot fi înaintate repetat nu mai devreme de 30 de zile calendaristice.”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

La proiectul legii privind completarea Legii nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului

Prezentul proiect de lege privind completarea Legii nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, este elaborat și înaintat în temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Legea nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, acte care stabilesc dreptul la inițiativă legislativă a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova.

Scopul proiectului de lege este ajustarea prevederilor Regulamentului Parlamentului la rigorile și practicile europene de funcționare a unui Parlament democratic, prin asigurarea unei participări mai active a opoziției parlamentare la formarea și discutarea chestiunilor din ordinea de zi a Ședințelor Parlamentului.

În acest sens scopul proiectului se axează pe ideea instituirii unui mecanism care ar asigura includerea și examinarea proiectelor de legi și altor chestiuni propuse de către opoziția parlamentară, și organizarea unor ședințe ale plenului Parlamentului dedicate expres discutării acestora.

Argumente de bază pentru elaborarea proiectului. Motivul de bază care a servit pentru elaborarea acestui proiect de lege este necesitatea susținerii bunelor practici europene în materie de drept recunoscând rolul opoziției pentru funcționarea democrației. În același timp, este necesar să menționăm rolul Curții Constituționale care în Adresa PCC-01/18a din 04.12.2012 a subliniat necesitatea instituirii de către Parlament a unor mecanisme care ar asigura examinarea proiectelor legislative prezentate de opoziția parlamentară, precum și organizarea unor ședințe speciale ale plenului Parlamentului dedicate expres discutării acestora, similar practicilor statelor europene.

Poziția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE). La 23 ianuarie 2008, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) a adoptat Rezoluția nr.1601 (2008) „Liniile directorii procedurale privind drepturile și îndatoririle opoziției într-un parlament democratic”. Acest documente subliniază rolul opoziției politice în calitate de „element indispensabil bunei funcționări a democrației” și solicită o anumită instituționalizare a drepturilor opoziției parlamentare, formulând în acest sens un șir de linii directorii, din care parlamentele statelor membre sunt încurajate să se inspire. În Liniile directorii, adoptate de APCE, se menționează că parlamentele naționale ale statelor membre ale Consiliului Europei recunosc opoziției sau minorității parlamentare anumite drepturi și responsabilități, între care:

„2.2.6. Membrii opoziției au dreptul de a stabili ordinea de zi a sesiunilor plenare, la intervale regulate, și de a alege subiectele care urmează să fie discutate, inclusiv proiectele de legi prezentate de către aceștia, controlul

acțiunilor guvernului și evaluarea politicilor și a cheltuielilor publice; subiectele selectate în timpul acestor ședințe prevalează asupra agendei guvernamentale; [...]

Totodată, punctul 5 al rezoluției stabilește ca:

„Opoziția politică în parlament trebuie să dea dovadă de maturitate politică și să își exercite opoziția sa într-o manieră responsabilă și constructivă, acționând cu respect reciproc și făcând uz de drepturile lor în scopul de a spori eficiența parlamentului în ansamblu.”

În același timp, la elaborarea prezentului proiect de lege au fost analizate prevederile Raportului Comisiei pentru Proceduri și Imunități a APCE doc. 11465 din 3 ianuarie 2008 „Directive procedurale asupra drepturilor și responsabilităților opoziției într-un parlament democratic”. Acest raport propune un șir de bune practici europene în domeniul consolidării drepturilor opoziției parlamentare precum vine și cu un șir de recomandări.

Poziția Comisiei de la Veneția. Urmare Rezoluției APCE și Comisia de la Veneția a elaborat un raport care în mare măsură au dezvoltat ideile de bază ale rezoluției menționate - Raportul Comisiei de la Veneția CDL-AD(2010)025 privind rolul opoziției într-un parlament democratic, în care, între altele, se menționează:

„106. Prima idee a unui Parlament este cea a unei adunări reprezentative, destinate să reflecte opinii diferite și să discute: însuși cuvântul „parlament” în limba franceză semnifică discuție. Deși luarea deciziilor de către majoritate este un principiu fundamental, această majoritate nu formează doar ea însăși Parlamentul. Ca instituție, Parlamentul este alcătuit din toți deputații, care au dreptul și datoria de a participa la procedura parlamentară, indiferent dacă aparțin majorității sau minorității. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că cele mai multe dintre dispozițiile referitoare la parlamentari, grupurile parlamentare, minoritățile calificate și (mai rar) „opoziție” vizează aspecte procedurale, care garantează drepturile de participare, și nu decizionale, ale minorităților. [...]

108. De asemenea, este important ca minoritatea să aibă un cuvânt de spus în stabilirea ordinii de zi, adică în alegerea subiectelor care urmează să fie supuse dezbaterilor, privind data ședinței, durata dezbaterilor și alte aspecte. Stabilirea ordinii de zi doar de către majoritate, care ar autoriza numai dezbaterile convenabile ei, le-ar amâna sau ar împiedica pe alții, nu ar asigura, de fapt, caracterul efectiv și legitim al democrației parlamentare. [...]

Practica internațională. La elaborarea prezentului proiect de lege a fost analizat cadrul legislativ ale mai multor state europene în domeniul asigurării și consolidării dreptului opoziției de a participa la întocmirea ordinii de zi discutate de către forul legislativ. Suplimentar, au fost analizate un șir de documente și recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) și Comisiei

de la Veneția. În procesul elaborării prezentului proiect de lege a fost analizată practica legislativă a următoarelor state:

n/o	Statul	Reglementarea
1	Franța	<i>Ședințele dedicate ordinii de zi propuse de opoziție sunt petrecute lunar - 1/30 zile</i>
2	Lituania	<i>Ședințele dedicate ordinii de zi propuse de opoziție sunt petrecute o dată în trei săptămâni</i>
3	Georgia	<i>Ședințele dedicate ordinii de zi propuse de opoziție sunt petrecute o dată pe sesiune parlamentară</i>
4	Portugalia	<i>Ședințele dedicate ordinii de zi propuse de opoziție sunt petrecute în dependență de mărimea opoziției: 1 dată pe sesiune dacă opoziția este mică sau mai mult de 10 deputați; 2 ori pe sesiune dacă numărul deputaților opoziției depășește numărul de 20; 3 ori dacă numărul opoziției depășește cifra de 30 deputați etc.</i>
5	Marea Britanie	<i>Numărul ședințelor dedicate ordinii de zi a opoziției este fix. Așa sunt 20 de zile per total pe sesiune, dintre care: 17 zile sunt dedicate partidelor mari, 3 zile dedicate partidelor mici de opoziție</i>
6	Norvegia	<i>Numărul zilelor este fix, similar parlamentului britanic (numărul de zile variază)</i>
7	Canada	<i>Numărul zilelor este fix, similar parlamentului britanic (numărul de zile variază)</i>

Ținând cont de cele expuse mai sus și de Adresa Curții Constituționale PCC-01/18a din 04.12.2012, propunem Parlamentului spre examinare și adoptare prezentul proiect de lege privind completarea Legii nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului.

T. Deliu
O. Grădinaru
V. Roșca
M. Ciobanu

Deputați în Parlament